

Livsmedelspolitik

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas sammanlagt 39 motionsyrkanden om livsmedelskontroll från den allmänna motionstiden 2012. Motionsförslagen tar upp frågor som rör bl.a. märkning av livsmedel och slaktat kött, hantering av slaktat vilt, dricksvatten, avgifter för tillsyn och förslag om olika utredningsinsatser. Utskottet avstyrker samtliga motionsyrkanden. Vissa motionsyrkanden tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden, och dessa behandlas därför förenklat. I betänkandet finns elva reservationer och fyra särskilda yttranden.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning	5
Utskottets överväganden	6
Märkning m.m.	6
Hantering av vilt m.m.	9
Dricksvatten	13
Avgifter för tillsyn m.m.	16
Utredning och granskning	19
Motioner som bereds förenklat	24
Reservationer	25
1. Märkning av livsmedel m.m., punkt 1 (S)	25
2. Bäst-före-märkning, punkt 2 (S, MP, V)	26
3. Märkning av kött, punkt 3 (SD)	26
4. Hantering av viltprodukter, punkt 4 (S)	27
5. Rökta matprodukter, punkt 5 (SD)	28
6. Dricksvatten m.m., punkt 6 (S, MP, V)	28
7. Utredning om tillsatser, punkt 9 (SD)	29
8. Utredning om matens hälsovärde, punkt 10 (S)	30
9. Granskning av användningen av falska beteckningar, punkt 11 (S)	30
10. Livsmedelsstrategi, punkt 12 (S)	31
11. Livsmedelsstrategi, punkt 12 (SD)	31
Särskilda yttranden	32
1. Motioner som bereds förenklat, punkt 13 (S)	32
2. Motioner som bereds förenklat, punkt 13 (MP)	32
3. Motioner som bereds förenklat, punkt 13 (SD)	32
4. Motioner som bereds förenklat, punkt 13 (V)	32
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	33
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2012	33
<i>Bilaga 2</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 13	38

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Märkning av livsmedel m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2012/13: MJ215 av Catharina Bråkenhielm (S),

2012/13: MJ309 av Lennart Axelsson (S) och

2012/13: MJ425 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 2.

Reservation 1 (S)

2. Bäst-före-märkning

Riksdagen avslår motion

2012/13: MJ425 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 8 i denna del.

Reservation 2 (S, MP, V)

3. Märkning av kött

Riksdagen avslår motionerna

2012/13: MJ333 av Richard Jomshof och Carina Herrstedt (båda SD)

yrkandena 2 och 3 samt

2012/13: MJ472 av Erik Almqvist (SD).

Reservation 3 (SD)

4. Hantering av viltprodukter

Riksdagen avslår motionerna

2012/13: MJ233 av Sten Bergheden (M) yrkande 2,

2012/13: MJ288 av Isak From (S) och

2012/13: MJ330 av Gunnar Sandberg m.fl. (S).

Reservation 4 (S)

5. Rökta matprodukter

Riksdagen avslår motion

2012/13: MJ366 av Per Bill (M).

Reservation 5 (SD)

6. Dricksvatten m.m.

Riksdagen avslår motion

2012/13: MJ257 av Katarina Köhler (S) yrkandena 1 och 2.

Reservation 6 (S, MP, V)

7. Enskilda vattentäkter

Riksdagen avslår motion

2012/13: MJ323 av Göran Lindell (C).

8. Avgifter för tillsyn m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2012/13:MJ270 av Sten Bergheden (M) yrkande 4 och
2012/13:MJ380 av Betty Malmberg (M).

9. Utredning om tillsatser

Riksdagen avslår motion
2012/13:MJ414 av Johnny Skalin (SD).

Reservation 7 (SD)

10. Utredning om matens hälsovärde

Riksdagen avslår motion
2012/13:MJ425 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 3 i denna del.

Reservation 8 (S)

11. Granskning av användningen av falska beteckningar

Riksdagen avslår motion
2012/13:MJ425 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 11.

Reservation 9 (S)

12. Livsmedelsstrategi

Riksdagen avslår motion
2012/13:MJ425 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 1.

Reservation 10 (S)

Reservation 11 (SD)

13. Motioner som bereds förenklad

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Stockholm den 21 februari 2013

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Matilda Ernkrans

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Matilda Ernkrans (S), Bengt-Anders Johansson (M), Lars Hjalmered (M), Johan Löfstrand (S), Rune Wikström (M), Johan Hultberg (M), Jan-Olof Larsson (S), Anita Brodén (FP), Sara Karlsson (S), Roger Tiefensee (C), Pyry Niemi (S), Åsa Coenraads (M), Helena Leander (MP), Irene Oskarsson (KD), Josef Fransson (SD), Jens Holm (V) och Kristina Nilsson (S).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlas sammanlagt 39 motionsyrkanden om livsmedelskontroll från den allmänna motionstiden 2012. Motionerna tar upp frågor om bl.a. märkning av livsmedel och slaktat kött, hantering av slaktat vilt, dricksvatten, avgifter för tillsyn och förslag om olika utredningsinsatser. Samtliga motionsyrkanden avstyrks främst med hänvisning till att ett arbete pågår eller förutses som rör den aktuella frågan. Vissa motionsyrkanden tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden, och dessa behandlas därför förenklat.

Utskottets överväganden

Märkning m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om märkning av slaktat kött (SD), branschsamtal om information på matförpackningarna och att Sverige inom EU ska driva frågan om dels ökad ursprungsmärkning, dels en förändrad märkning när det gäller livsmedlens hållbarhet (S).

Jämför reservationerna 1 (S), 2 (S, MP, V) och 3 (SD).

Motionerna

I motionerna 2012/13:MJ215 av Catharina Bråkenhielm (S) och 2012/13: MJ309 av Lennart Axelsson (S) begärs att den svenska regeringen verkar för en ökad ursprungsmärkning av mat inom EU. Om konsumenterna ska ha en realistisk möjlighet att välja matvaror och råvaror som har producerats av bönder i Sverige så måste det finnas en tydlig ursprungsmärkning.

I motion 2012/13:MJ333 av Richard Jomshof och Carina Herrstedt (båda SD) yrkandena 2 och 3 föreslås dels att kött från djur som halal- och koscherslaktats utan bedövning och som säljs i Sverige märks med en tydlig varningstext, dels att Sverige driver denna fråga inom EU. Samma krav framförs också i motion 2012/13:MJ472 av Erik Almqvist (SD).

Enligt kommittémotion 2012/13:MJ425 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 2 bör regeringen initiera samtal med branschen som syftar till att informationen på matförpackningarna i fråga om tydlighet, läsbarhet och begriplighet ska bli bättre. Av samma motion framgår vidare att man bör driva frågan inom EU att ändra märkningen på livsmedel från ”bäst före” till ”minst hållbar till”. Stora mängder mat kasseras när konsumenterna tror att livsmedel är otjänliga för att bäst-före-datum på förpackningarna har passerat (yrkande 8 i denna del).

Utskottets ställningstagande

Inledningsvis vill utskottet nämna att i oktober 2011 beslutades om en ny EU-förordning (1169/2011) om tillhandahållande av livsmedelsinformation till konsumenterna. I förordningen fastställs allmänna principer, krav och ansvarsområden i fråga om livsmedelsinformation, i synnerhet när det gäller livsmedelsmärkning. Obligatoriska bestämmelser om ursprung har sedan tidigare utvecklats, t.ex. när det gäller honung, frukt och grönsaker,

fisk och nötkött. Till följd av den nya EU-förordningen kommer uppgift om ursprungsland eller härkomstplats även att vara obligatorisk för kött av svin, får, get och fjäderfä fr.o.m. den 13 december 2014.

I mars 2012 behandlade utskottet flera motionsförslag om märkning. Utskottet uppmärksammade bl.a. att reglerna om livsmedelsmärkning har blivit tydligare och att omfattningen av den obligatoriska ursprungsmärkningen har ökat i och med den nya förordningen.

Vidare redovisade utskottet att nuvarande märkningsdirektiv reglerar märkning av tillsatser i ingrediensförteckningen. Dessa regler är sedan länge genomförda och återfinns i den nya EU-förordningen om livsmedelsinformation till konsumenter som är direkt tillämplig i Sverige fr.o.m. den 13 december 2014. Förordningen innebär bl.a. att kraven på läsbarhet skärps. Utskottet ställde sig positivt till förändringarna och välkomnade dessa.

Därutöver framgick det att kommissionen har fått i uppgift att inom en viss tid efter den 13 december 2014 utvärdera konsekvenserna av att uppgifterna har gjorts obligatoriska för ovan nämnda köttslag. Kommissionen ska även utreda vilka konsekvenserna blir om man gör uppgift om ursprungsland eller härkomstplats obligatorisk för följande livsmedel: kött som används som ingrediens, köttslag där det ännu inte är obligatoriskt med ursprungsangivelse, mjölk, mjölk som ingår som ingrediens i mejeriprodukter, obearbetade livsmedel, livsmedel med en enda ingrediens samt ingredienser som utgör mer än 50 procent av ett livsmedel.

Dessa utredningar ska beakta konsumenternas behov av att bli informerade, huruvida det är genomförbart att tillhandahålla den obligatoriska uppgiften, en nyttokostnadsanalys av att sådana åtgärder införs, de rättsliga effekterna för den inre marknaden samt effekterna för den internationella handeln. Utskottet utgick från att regeringen återkommer med förslag i frågan när kommissionens konsekvensrapport har presenterats.

När det gäller de nu aktuella motionsyrkandena om att Sverige ska driva frågan om ökade krav på ursprungsmärkning inom EU vill utskottet understryka att det är väsentligt att konsumenterna har möjlighet att göra medvetna val mellan olika livsmedel. Det är därför viktigt att märkningen av livsmedlen är korrekt och inte vilseleder konsumenten om varans beskaffenhet. Det kan gälla näringsinnehåll, sammansättning, produktinnehåll (t.ex. djurart, vikt och volym, ursprung, produktionssätt (t.ex. genmodifierade eller ekologiska livsmedel) eller hur livsmedlet exponeras i butiken. Det är enligt utskottets mening positivt att ny gemensam lagstiftning för hur livsmedel ska märkas har antagits inom EU.

Som framgått ovan kommer kommissionen att genomföra en konsekvensanalys av bl.a. de uppgifter som har blivit obligatoriska genom den nya förordningen samt utreda konsekvenserna av en utökad ursprungsmärkning. Utskottet erfar att regeringen vill avvakta resultatet av den förutsedda konsekvensanalysen innan Sverige tar ytterligare initiativ i frågan.

Utskottet vill också lyfta fram att det finns flera exempel på frivillig märkning som innebär att konsumenternas efterfrågan på svenska produkter ger resultat. Ett sådant exempel är märket "Svenskt kött" som är den nya svenskmärkning av charkuteriprodukter som innehåller 100 procent svenskt kött som har tagits fram. Märkningen bygger på en gemensam överenskommelse mellan ett stort antal branschaktörer. Märket betyder att all köttråvara i produkten är från gris, nöt, får eller lamm som är fött, uppfött, slaktat och styckat i Sverige och att hela produkten är tillverkad och förpackad i Sverige. Märkningen infördes på svenska charkvaror under 2011 och kommer att tillhandahållas av de tillverkare av kött- och charkuteriprodukter som uppfyller märkets kriterier.

Beträffande önskemålet om att regeringen ska ta initiativ till branschsamtal för att informationen på matförpackningarna ska bli bättre har utskottet fått följande information. I samband med förhandlingsarbetet med den nya förordningen förekom dialoger med såväl branschen som konsumentorganisationer enligt Landsbygdsdepartementet. Det gällde både att inhämta synpunkter från berörda aktörer och att förmedla information till dem. Enligt den nya förordningen ska kommissionen också ta fram ytterligare regler för läsbarhet. Bestämmelserna i förordningen som avser näringsdeklarationer ska tillämpas från den 13 december 2016. Därmed har branschen tid att anpassa verksamheten utifrån det nya kravet. Kravet på näringsdeklaration gäller alla förpackade livsmedel med vissa specifika undantag. Enligt Landsbygdsdepartementet arbetar kommissionen med att ta fram detaljbestämmelser och andra förtydliganden om hur företagen kan leva upp till de nya reglerna i förordningen, vilket gäller generellt för olika aspekter i förordningen.

När det gäller frågan om hållbarhet finns gemensamma bestämmelser för hållbarhetsdatum i de EU-gemensamma märkningsreglerna (LIVSFS 2004:27), och också i den ovannämnda förordning som nyligen beslutats. Där anges de uttryck som ska användas i respektive land. Enligt Landsbygdsdepartementet diskuterar kommissionen och medlemsländerna frågan om hur dessa uttryck ska tolkas, men det är inte aktuellt med en allmän översyn.

Utskottet konstaterar att åtgärder både genomförs och planeras för att livsmedelsinformationen till konsumenterna ska bli bättre. Utskottet anser att motionerna 2012/13: MJ215, 2012/13: MJ309 och 2012/13: MJ425 yrkandena 2 och 8 i denna del (samtliga S) därmed kan lämnas utan vidare åtgärd i den mån de inte kan anses tillgodosedda.

När det gäller märkning av kött från djur som har slaktats utan bedövning påminner utskottet om att denna fråga behandlades utförligt av utskottet i maj 2012 med anledning av identiska motionsyrkanden (se bet. 2011/12: MJU21).

Vid den behandlingen uppmärksammande utskottet att en politisk överenskommelse nåddes inom EU vid jordbruksrådet i juni 2009 om den nya förordningen (EG) nr 1099/2009. Av artikel 4 i förordningen framgår det

att djur endast får avlivas efter bedövning. Bedövningen ska ske i enlighet med de metoder och de särskilda krav för tillämpningen av dessa metoder som anges i en bilaga till förordningen. Avsaknad av medvetande och känslor ska bibehållas till dess att djuret är dött. Av samma artikel framgår att kraven på bedövning inte gäller djur som slaktas med särskilda metoder som påbjuds av religiösa riter, under förutsättning att slakten äger rum i ett slakteri. Utskottet kunde således konstatera att enligt förordningen ska alla djur bedövas före slakt, men att det finns ett undantag för djur som slaktas enligt metoder som påbjuds av religiösa riter. Förordningen trädde i kraft den 8 december 2009 och ska tillämpas fr.o.m. den 1 januari 2013.

Utskottet påminde även om att enligt den svenska djurskyddslagen ska djur alltid bedövas före slakt, och det finns inte några undantag för religiösa slaktmetoder som kosher- och halalslakt (14 § djurskyddslagen). Detta kommer inte att ändras när den nya förordningen börjar gälla. Det kan tilläggas att elbedövning före slakt accepteras av många av världens muslimer, vilket gör att halalslakt av fjäderfän och får är möjlig i Sverige utan att man kommer i konflikt med djurskyddsbestämmelserna.

Utskottet framhöll vidare att krafttag behövs för att se till att de gällande reglerna om slakt följs inom EU och att det är mycket otillfredsställande att det inom EU saknas stöd för krav på märkning av kött från djur som har slaktats utan bedövning då det kan anses vara av stor vikt att konsumenterna kan välja kött från djur som har bedövats före slakt. Den undersökning om märkning av kött från djur som har slaktats utan bedövning som kommissionen genomför och som ska presenteras 2013 är därför viktig i det fortsatta arbetet. Enligt utskottet borde regeringen i detta arbete driva frågan om konsumenters rätt att genom märkning få information om huruvida köttet de köper kommer från djur som har bedövats före slakt.

Utskottet föreslog vidare med anledning av ett motionsyrkande (S) från den allmänna motionstiden 2011 ett tillkännagivande om att regeringen bör arbeta för att det inom EU införs en tydlig märkning av kött som kommer från djur som har slaktats utan bedövning. Mot bakgrund av det anförda avstyrker utskottet motionerna 2012/13:MJ333 yrkandena 2 och 3 och 2012/13:MJ472 (båda SD).

Hantering av vilt m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag om hanteringen av dels vildsvinsprodukter (S och M), dels slaktat vilt (S) och rökta animaliska produkter (M).

Jämför reservationerna 4 (S) och 5 (SD).

Motionerna

Enligt motion 2012/13:MJ233 av Sten Bergheden (M) yrkande 2 behöver reglerna för hanteringen av vildsvinsprodukter förenklas för att vildsvinsstammen ska kunna begränsas. Även i motion 2012/13:MJ288 av Isak From (S) lyfter man fram behovet av att göra kött från vildsvin tillgängligt på marknaden genom att förändra hanteringen. Berörda jägare bör därför utbildas så att de kan ta prov på köttet som sedan skickas vidare för analys. På så sätt kan man säkerställa att köttet inte innehåller trikiner.

I motion 2012/13:MJ330 av Gunnar Sandberg m.fl. (S) uppmärksammas hanteringen av slaktat vilt. Enligt EU-förordningen om animaliska biprodukter ska biprodukter från slakt och styckning av vilt av hälsoskäl tas om hand på samma sätt som kött från tama hov- och klövdjur. Regeringen bör ändra reglerna och göra det möjligt för fler kommuner än i dag att ge tillstånd för att gräva ned avfallet eller att använda det som bränsle så att slakteriernas kostnader kan minska.

Enligt motion 2012/13:MJ366 av Per Bill (M) kommer den tillåtna halten av PAH i rökta animaliska matprodukter att sänkas den 1 september 2014, i enlighet med EU-kommissionens förordning nr 835/2011. I stället för tvingande gränsvärden anser motionären att det kan vara bättre att införa kostrekommendationer och att Sverige söker ett undantag från den aktuella bestämmelsen i EU-förordningen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har behandlat frågan om försäljning av vildsvinsprodukter tidigare (se bet. 2009/10:MJU10 och bet. 2011/12:MJU10). Av redovisningarna framgår att regeringen vid två tillfällen, 2008 och 2010, har gett Livsmedelsverket i uppdrag att överväga möjligheterna för jägare att sälja mindre mängder vildsvin och kött av vildsvin utan krav på besiktning i vilthanteringsanläggning. Bakgrunden för uppdragen var att vildsvin är mottagliga för trikiner som är parasitära maskar som kan smitta från djur till människa. De nuvarande reglerna innebär att nedlagda vildsvin måste levereras till vilthanteringsanläggningar för offentlig trikinprovtagning innan de får konsumeras. Godkända slaktkroppar kontrollstämplas i dag på vilthanteringsanläggningen efter negativ trikinprovtagning.

Det första uppdraget till Livsmedelsverket innefattade bl.a. en kartläggning av olika faktorer som hade betydelse i detta sammanhang.

Det andra uppdraget avsåg en fördjupad analys av möjligheterna för jägare att sälja mindre mängder vildsvinsprodukter utan krav på besiktning i vilthanteringsanläggning. Möjligheterna för trikinprovtagning utförd av en utbildad person (utanför vilthanteringsanläggning) analyserades djupare, särskilt med avsikt på hur livsmedelssäkerhet och spårbarhet kunde bibehållas. Uppdraget redovisades till regeringen den 30 maj 2011 (Livsmedelsverket, Redovisning av regeringens andra uppdrag i fråga om villkor för försäljning av produkter av vildsvin).

I rapporten redovisar Livsmedelsverket ett detaljerat förslag till ett alternativt system inom vilket en jägare ska kunna leverera små mängder vildsvin och kött av vildsvin direkt till konsumenter och lokala detaljhandelsanläggningar som levererar direkt till konsumenter. Det framgår att trikinos är en allvarlig zoonos, och därför måste allt vildsvinskött som ska göras tillgängligt på marknaden föras till en av Livsmedelsverket godkänd vilthanteringsanläggning för uppslaktning och veterinära kontroller, bl.a. besiktning efter slakt och individuell trikinprovtagning. Livsmedelsverket ansåg att både det nuvarande och det alternativa system som föreslås i rapporten är de system som Livsmedelsverket har bedömt som tillräckligt säkra för att skydda konsumenterna.

I det alternativa systemet föreslås att en jägare får sälja upp till 52 vildsvin per år förutsatt att jägaren får tillstånd, utbildar sig särskilt om trikinos, trikintestar köttet, skickar prov till ackrediterat laboratorium, meddelar kontrollmyndigheten varje planerad leverans, ger köpare kopia på provsvar och låter sig kontrolleras av kontrollmyndigheten. I detta system blir jägaren fullt ut ansvarig från trikinprovtagning till leverans av vildsvinsprodukter. Jägare med tillstånd från kontrollmyndigheten registreras i ett rikstäckande dataregister. En tillståndsavgift beräknas uppgå till ca 1 000 kronor per ansökan. Till det kommer den årliga kontrollkostnaden som beräknas till ≥ 6 000 kronor per vildsvinsjägare samt kostnaden för trikinanalyser (100–250 kronor per prov). Den uppskattade initiala kostnaden för anpassning av Livsmedelsverkets systemstöd uppgick till 3 miljoner kronor.

Livsmedelsverkets förslag har remissbehandlats. Enligt Landsbyggsdepartementet skulle konsekvenserna av förslaget leda till att en ny, relativt omfattande lagstiftning infördes med ökade kostnader som följd. Det råder vidare osäkerhet om jägarna kommer att vilja ansluta sig till det alternativa systemet och om ett genomförande av förslaget skulle ha någon inverkan på vildsvinsstammen. På grundval av detta förhållande har inte regeringen presenterat några förslag till ändrad reglering.

Utskottet konstaterar således att frågan om att förenkla reglerna för hantering av vildsvinsprodukter är utredd. Resultatet visar att det finns både nackdelar och osäkerheter med ett nytt system. Mot denna bakgrund finner utskottet inte skäl att föreslå någon åtgärd med anledning av motionerna 2012/13:MJ233 (M) yrkande 2 och 2012/13:MJ288 (S).

När det gäller önskemålet om att underlätta för bl.a. mindre slakterier i samband med hanteringen av slaktat vilt kan utskottet inledningsvis redovisa att en ny EU-förordning om animaliska biprodukter (ABP), den s.k. ABP-förordningen, trädde i kraft den 4 mars 2011.¹ Detta innebär att

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1069/2009 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter och därav framställda produkter som inte är avsedda att användas som livsmedel och om upphävande av förordning (EG) nr 1774/2002 (förordning om animaliska biprodukter).

också Jordbruksverkets föreskrifter om animaliska biprodukter ändrades. ABP-lagstiftningen har tillkommit av hälsoskäl och bl.a. för att förhindra smittspridning bland djur och människor.

De nya reglerna innebär att biprodukter från slakt och styckning, dvs. ABP, från vilthanteringsanläggningar ska tas om hand på samma sätt som ABP från slakterier för tama hov- och klövdjur. Det innebär att ABP ska gå till godkänd eller registrerad mottagare av ABP och därmed inte får grävas ned som tidigare. ABP delas in i tre riskkategorier (1–3), och beroende på vilken kategori produkterna tillhör kan de gå till olika typer av mottagare. Kategori 3-material kan exempelvis i många fall komposteras, gå till biogasproduktion eller användas som foder till hundar och pälsdjur. Övrigt material måste oftast samlas in och destrueras vid godkänd anläggning. Inom vissa av Jordbruksverket utpekade områden med lägre djurtäthet tillåts nedgrävning efter tillstånd från verket.

Utskottet konstaterar vidare att landsbygdsministern har besvarat en fråga om eventuella åtgärder för att motverka de negativa effekter som kommer att uppstå på grund av kravet på destruktion av slaktavfallet från viltslakterierna (svar på fråga 2011/12:368 den 22 februari 2012). I svaret tydliggjorde ministern att regeringen är mån om verksamheten vid slakterier för bl.a. vilt genom att göra den tillgänglig för både konsumenterna och förädlingsindustrin utanför jägarnas egna led genom satsningar inom ramen för visionen Sverige – det nya matlandet. Vidare ges stöd till slakterierna genom ett särskilt anslag för nedsättning av slakteriavgifter. Anslaget ska användas för att täcka delar av den offentliga kontrollen, inklusive godkännande av anläggningar, vid mindre slakteri- och vilthanteringsanläggningar.

Det framgår också att Jordbruksverket ser över möjligheterna att utvidga de områden inom vilka nedgrävning av ABP kan tillåtas och även möjligheterna att använda ABP som bränsle.

Som framgår av redovisningen ovan är frågan om hantering av slaktat vilt föremål för beredning. Utskottet föreslår därför att motion 2012/13: MJ330 (S) lämnas utan vidare åtgärd.

När det gäller frågan om gränsvärden för polycykliska aromatiska kolväten (PAH) i rökta animaliska livsmedel så bildas PAH-ämnen vid traditionell rökning av livsmedel. Genom kommissionens förordning (EG) nr 1881/2006 om fastställande av gränsvärden för vissa främmande ämnen i livsmedel regleras hur mycket PAH som får finnas i de rökta produkterna. Enligt kommissionens förordning (EU) nr 835/2011 om ändring av förordning (EG) nr 1881/2006 vad gäller gränsvärden för polycykliska aromatiska kolväten i livsmedel blir det vissa förändringar. Gränsvärdet för rökt kött och rökta köttprodukter samt rökt fisk och rökta fiskprodukter är 5,0 mikrogram/kg våtvikt för indikatorsubstanten bens(a)pyren. Den 1 september 2014 kommer gränsvärdet för bens(a)pyren att sänkas till 2,0 mikrogram/kg våtvikt. I rökgaserna finns även andra skadliga ämnen som svaveloxid, dioxiner och tungmetaller.

Utskottet har vidare fått uppgifter från Landsbyggsdepartementet och Livsmedelsverket om PAH. PAH kontrolleras årligen i ett nationellt kontrollprogram. Eftersom Livsmedelsverket i kontrollen har sett att värdena i de traditionellt rökta produkterna ibland överskrider gränsvärdet har verket i informationssyfte tagit fram råd till tillverkarna om hur PAH kan sänkas genom att modifiera rökningens processen. Även Codex Alimentarius har tagit fram ett förslag till praxis för att minska PAH vid rökning. En del företag med traditionell rökning (ved eller glödbädd direkt under produkten, basturökning) klarar gränsvärdena. Tekniken i sig kommer inte att förbjudas. En del företag kommer dock att ha svårt att klara omställningen till de nya, lägre gränsvärdena.

Inga andra länder har enligt Landsbyggsdepartementet uppgivit att man har problem att uppfylla de nya gränsvärdena för PAH. För att tillmötesgå synpunkter från Sverige valde kommissionen att vänta med införandet av de sänkta gränsvärdena till 2014. Genom information om regelverket och genom råd om efter vilka principer rökningens processen kan ändras för att produkterna inte ska få tjärämnen i halter som anses ohälsosamma försöker Livsmedelsverket underlätta för företagen.

Ett eventuellt undantag för svensk del avseende PAH skulle föregås av ett ansökningsförfarande hos kommissionen som innebär en omfattande dokumentation och argumentation. Ett undantag från bestämmelserna skulle bl.a. innebära att ytterligare åtgärder måste vidtas. Sådana åtgärder kan exempelvis vara omfattande kostrekommendationer riktade till storkonsumenter och utökad eller särskild kontroll av att produkter med PAH-halter som överstiger gränsvärdet inte förs ut till andra medlemsländer. Landsbyggsdepartementet bedömer att sådana åtgärder är kostsamma för myndigheterna att såväl genomföra som att kontrollera. Mot bakgrund av detta avstyrks motion 2012/13:MJ366 (M).

Dricksvatten

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om skadliga kemikalier i dricksvatten (S) och enskilda vattentäkter (C).

Jämför reservation 6 (S, MP, V).

Motionerna

I motion 2012/13:MJ257 av Katarina Köhler (S) yrkande 1 uppmärksammas att det har blivit allt vanligare att använda metoden ”relining” vid renovering av vattenledningar i våra bostadsfastigheter. Vid en sådan renovering används epoxyplast som innehåller det hormonstörande ämnet bisfenol A. Motionären framhåller att det behövs mer kunskap om kemikalier som kommer i kontakt med dricksvatten så att allmänheten kan skyddas

mot exponering av skadliga kemikalier. En myndighet bör vidare få ansvar för att godkänna material som kommer i kontakt med dricksvatten (yrkande 2).

I motion 2012/13:MJ323 av Göran Lindell (C) uppmärksammas att såväl kontroll av som information om enskilda vattentäkter behöver bli bättre och att enskilda brunnsägare behöver få mer kunskap om olika ämnen i vattnet. Det behövs bl.a. en ordentlig genomlysning av vilka problem som är kopplade till olämpliga ämnen i vattentäkter och hur dessa problem ska åtgärdas.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis framhålla att kvaliteten på dricksvattnet har en central betydelse för folkhälsan. Dricksvatten är grunden i all livsmedelproduktion och tillagning, och därför måste säkerheten kunna garanteras så att det inte innehåller ämnen som kan utgöra fara för hälsa eller miljö. Dricksvatten skiljer sig från andra livsmedel dels genom att det konsumeras av såväl spädbarn som vuxna, dels att det konsumeras dagligen under hela livet. Dricksvatten som innehåller farliga ämnen går heller inte att återkalla på samma sätt som man kan göra med andra livsmedel. Därför är det, enligt utskottets mening, särskilt viktigt att dricksvatten som livsmedel regleras och kontrolleras.

Kvaliteten på det svenska dricksvattnet är generellt sett är god men det finns risk att substanser med påtagliga negativa hälsoeffekter kan tillföras dricksvattnet från bl.a. de vattenledningsrör som transporterar vattnet till konsumenternas kran. Säkra vattenledningsrör, dvs. rör som inte avger farliga ämnen till dricksvattnet, är enligt utskottets mening en förutsättning för att miljökvalitetsmålet om en giftfri miljö som riksdagen har beslutat om ska kunna nås. Utskottet anser därför att det är glädjande att Miljömålsberedningen behandlar frågan om dricksvatten i samband med att man föreslår åtgärder för att minska riskerna med farliga ämnen som kommer i kontakt livsmedel (SOU 2012:38 Minska riskerna med farliga ämnen! Strategi för Sveriges arbete för en giftfri miljö). Beredningen uppmärksammar bl.a. riskhanteringen av material som kommer i kontakt med dricksvatten, och man menar att en särskild kartläggning behövs. Vidare behöver man identifiera åtgärder för att se till att dricksvatten som tappas från kran är fritt från ämnen som innebär risk för människors hälsa. Sådana åtgärder bör enligt Miljömålsberedningen vara införda senast 2016.

Regeringen har också beslutat om ett särskilt uppdrag som avser renovering av vattenrör genom s.k. relining med beläggning. Det innebär att vattenrör renoveras på plats i byggnaden med hjälp av härdplaster. Vid relining med beläggning kläs insidan av rören med ett plastskikt som får härda. Ofta används epoxiplast som är ett tvåkomponentmaterial där bisfenol A, som är klassat som ett hormonstörande ämne, utgör en delkomponent av epoxihartsen. Kemikalieinspektionen kartlägger tillsammans med

Boverket och Livsmedelsverket i vilken utsträckning bisfenol A kan avges vid renovering av vattenrör, och kartläggningen ska utmynna i förslag till åtgärder för att minska exponeringen. Uppdraget ska slutredovisas senast i december 2013 (regeringsuppdrag M2012/1035/Ke).

Mot bakgrund av den betydelse som utskottet kan tillmäta dricksvatten av god kvalitet välkomnas regeringens uppdrag om att kartlägga effekter av bisfenol A och föreslå åtgärder för att minska exponeringen. Likaså är utskottet positivt till att Miljömålsberedningen har uppmärksammat frågan. Utskottet utgår från att regeringen vidtar de åtgärder som behövs på grundval av resultatet från kartläggningen och de förslag som förutses. Med detta anser utskottet att motion 2012/13:MJ257 (S) yrkandena 1 och 2 nu kan lämnas utan vidare åtgärd i den mån motionsförslagen inte kan anses tillgodosedda.

När det gäller frågan om enskilda vattentäkter är brunnägaren ansvarig för att driva och sköta den egna brunnen och därmed för vattenkvaliteten. Det innebär att brunnägaren har krav på sig att planera och kontrollera sin brunn för att undvika olägenhet för människors hälsa. Som brunnägare bör man ta prover på sitt dricksvatten regelbundet. Om brunnsvattnet inte är tillräckligt bra är det brunnägaren som får reda ut orsakerna och stå för åtgärderna (26 kap. 19 § miljöbalken).

På myndighetsnivå är ansvaret för vattenfrågor är uppdelat på flera myndigheter. Socialstyrelsen har enligt miljöbalken och miljötillsynsförordningen tillsynsansvar över hälsoskyddsfrågorna i miljöbalken. Socialstyrelsen tillsynsvägleder de kommunala kontrollmyndigheterna om hur de ska utöva tillsyn över olika hälsoaspekter i miljöbalken. I förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd återfinns särskilda bestämmelser till skydd för människors hälsa. En bostad ska, i syfte att hindra uppkomst av olägenheter, ha tillgång till vatten i erforderlig mängd och av godtagbar beskaffenhet till dryck, matlagning, personlig hygien och andra hushållsgöromål (33 § 6).

Socialstyrelsen har ansvar för normgivning och tillsynsvägledning i frågor om dricksvatten från enskilda vattentäkter och mindre anläggningar. Detsamma gäller för vatten som används till hushållsgöromål som disk, dusch, tvätt och rengöring. Socialstyrelsen har utfärdat allmänna råd om dricksvatten (Socialstyrelsens allmänna råd [SOSFS 2003:17] om försiktighetsmått för dricksvatten).

Livsmedelsverket är central tillsynsmyndighet för dricksvatten och samordnar kommunernas kontroll nationellt, vilket bl.a. innebär nationell regelutveckling, vägledning och information inom dricksvattenområdet. Sedan 2009 har Livsmedelsverket ett nationellt samordningsansvar för dricksvattenfrågor i Sverige.

Kommunen har med stöd av miljöbalken tillsyn över hälsoskyddet för enskilda och mindre anläggningar.

Socialstyrelsen uppger att deras arbete med enskilda vattentäkter sedan 2003 främst har varit inriktat på information och rådgivning till ägare av enskilda vattentäkter. Information och rådgivning direkt till enskilda medborgare ingår dock inte i Socialstyrelsens tillsynsvägledningsansvar enligt miljötillsynsförordningen (2011:13).

Tillsammans med Sveriges geologiska undersökningar (SGU) genomförde Socialstyrelsen ett nationellt tillsynsprojekt om dricksvatten från enskilda vattentäkter 2007. Syftet med projektet var också att göra brunnägarna mer medvetna om att det är viktigt att dricksvattnet är av god kvalitet, att man tar prov regelbundet och att man åtgärdar vattentäkten vid behov. Landets kommuner inbjöds att delta i projektet och ca 113 kommuner deltog aktivt. Deras arbetsinsats gällde främst att informera brunnägare om provtagning, dricksvattnets kvalitet etc. Sammanställningen av resultaten från vattenanalyserna visar att dricksvattenkvaliteten i många enskilda vattentäkter var dålig. Enbart ca 20 procent av alla prover var tjänliga och lika stor andel var otjänliga (Socialstyrelsen, Dricksvatten från enskilda vattentäkter – Ett nationellt tillsynsprojekt, 2007).

Inom Regeringskansliet bereds för närvarande ett förslag från Socialstyrelsen och Livsmedelsverket om att ändra ansvarsfördelningen inom detta område. Förslaget innebär att informations- och rådgivningsansvaret för dricksvatten som är avsett för dryck och matlagning från enskilda dricksvattenanläggningar förs över från Socialstyrelsen till Livsmedelsverket.

Utskottet utgår från att regeringen i samband med beredningen av myndigheternas förslag i övrigt tar de initiativ som behövs för att säkerställa eventuella behov av kontroll och information av enskilda vattentäkter. Med hänvisning till detta föreslår utskottet att motion 2012/13:MJ323 (C) lämnas utan vidare åtgärd.

Avgifter för tillsyn m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden (M) om koordinering av livsmedelskontroller och avgifter för livsmedelstillsyn.

Motionerna

I motion 2012/13:MJ270 av Sten Bergheden (M) yrkande 4 begärs att livsmedelskontroller och avgifter som både offentliga inrättningar och privata aktörer kräver av livsmedelsproducenter koordineras. Dessutom bör egenkontrollprogrammet utökas och företagaren bör ges större förtroende.

Enligt motion 2012/13:MJ380 av Betty Malmberg (M) bör avgifter vid tillsyn på livsmedelsområdet ses över. Det finns exempel på småskaliga slakterier som från ett år till ett annat har debiterats för 56 procent fler kontrolltimmar än föregående år trots att den kontrollerade verksamheten i sig bedrivs i samma omfattning och utan krav om extrakontroller.

Utskottets ställningstagande

Inledningsvis vill utskottet redovisa att ansvaret för tillsynsansvaret på livsmedelsområdet är delat mellan Livsmedelsverket, länsstyrelserna och kommunerna. Livsmedelsverket leder och samordnar kommunernas tillsyn. Detta sker framför allt genom vägledning, utbildning, gemensamma projekt och annan information. Även länsstyrelserna har ett ansvar för att på regional nivå stödja och kontrollera kommunerna.

Avgiften för livsmedelstillsynen ska betalas av den livsmedelsföretagare vars verksamhet är föremål för tillsyn. Normalt ska tillsynsmyndighetens kostnader täckas av en årlig avgift. Avgiften ska fastställas på grundval av vad tillsynen kostar för tillsynsmyndigheten att utöva.

Utskottet har tidigare behandlat såväl avgifter för tillsyn som dess organisation, senast i mars 2012 i betänkandet 2010/11:MJU14 Livsmedelskontroll. I sammanhanget uppmärksammades att regeringen inom ramen för Sverige – det nya matlandet – på olika sätt stöttat bl.a. småskaliga livsmedelsföretag. Detta innebär bl.a. att 12 miljoner kronor per år har avsatts under fyra år för att fortsätta att sänka avgifterna för köttkontroll, främst för mindre slakterier. Dessa medel används även till att göra godkännandet av nya slakterier avgiftsfritt. Vidare avsätts 2 miljoner kronor per år under fyra år för att förbättra Livsmedelsverkets rådgivning till företag om hur livsmedelslagen tillämpas. Slutligen satsas 5 miljoner kronor på ett kompetenslyft för livsmedelsinspektörerna för att de genom bättre kunskap ska kunna tillhandahålla en mer likvärdig kontroll i hela landet samt en kontroll där lagstiftningens flexibilitet kan användas.

Kontrollmyndigheten, i de allra flesta fall kommunerna, ska ta ut en avgift för livsmedelskontrollen. Livsmedelsverket är ansvarigt för tillsyn av slakterierna och större livsmedelsanläggningar. Avgiften ska täcka kostnaderna för kontrollen. Kontrollmyndigheten har dock möjlighet att sätta ned kontrollavgiften, exempelvis för små eller nystartade livsmedelsföretag. Regeringens arbete med regelförenkling fortskrider enligt Landsbyggsdepartementet med ökad intensitet. Inom livsmedelsområdet har de administrativa kostnaderna, enligt Tillväxtverkets mätningar, minskat med drygt 35 procent sedan 2006.

I regleringsbrevet för budgetåret 2013 för Livsmedelsverket anger regeringen att det finns ett behov av att fortsätta och intensifiera förenklingsarbetet för att nå regeringens mål om en märkbart positiv förändring i företagets vardag. Livsmedelsverkets förenklingsarbete ska utgå från regeringens övergripande mål med sju delmål och fem fokusområden (skr.

2012/13:5). Livsmedelsverket ska ta fram åtgärder för förenkling och förslag på indikatorer för uppföljning av arbetet. Tyngdpunkten ska ligga på åtgärder som leder till att företagarna upplever förenklingar i vardagen.

En del i förenklingsarbetet är enligt regeringen att fortsätta att minska företagens administrativa kostnader. Livsmedelsverket ska arbeta med förenkling och ökad service i samband med tillämpningen av regelsystemen. Livsmedelsverket ska redovisa hur det bedriver sitt förenklingsarbete. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Landsbyggsdepartementet) senast den 1 april 2014.

När det gäller rapporteringen om regelförenkling uppger regeringen att Livsmedelsverket inom sitt ansvarsområde ska bistå Tillväxtverket i mätningarna av företagens administrativa kostnader med en avslutande uppdatering av förändringarna i regelverken för 2010–2012.

Utskottet vill vidare uppmärksamma att regeringen i juni 2011 gav Tillväxtverket i uppdrag att tillsammans med Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) genomföra insatser för att förenkla för företagen på kommunal nivå. Samtliga länsstyrelser fick samtidigt motsvarande uppdrag att förenkla för företagen på länsnivå. Länsstyrelsen i Kronobergs län har uppdraget att samordna länsstyrelsernas arbete. Det är ett långsiktigt arbete med årliga delrapporteringar. Uppdragen ska slutredovisas i mars 2015.

Tillväxtverket har som en följd av uppdraget inrättat ett s.k. förenklingsforum. Förenklingsforumet möjliggör regelbundet utbyte mellan den nationella och lokala nivån om vilka effekterna blir för företagen vid tillämpning av lagstiftningen (prop. 2012/13:1 utg.omr. 24 Näringsliv).

Utskottet kan för egen del konstatera att det bedrivs ett omfattande arbete för att minska företagens administrativa kostnader, vilket inbegriper såväl kostnader för livsmedelskontroll som inom övriga områden. Mot denna bakgrund föreslår utskottet att motion 2012/13: MJ270 (M) yrkande 4 lämnas utan vidare åtgärd i den mån den inte kan anses tillgodosedd.

När det gäller frågan om avgifterna för livsmedelstillsyn uppger Landsbyggsdepartementet att Livsmedelsverket har utvecklat en modell för att klassa livsmedelsanläggningar, och denna styr vilken kontrolltid anläggningen ska ha och därmed även avgiftens storlek. Den kontrolltid som räknas fram är en rekommendation, vilket innebär att en anläggning som har tilldelats t.ex. 10 kontrolltimmar ska ha en genomsnittlig årlig kontrolltid som motsvarar det antalet timmar. År 1 kan den verkliga kontrolltiden vara 12 timmar, medan den år 2 bara är 8 timmar, men genomsnittet blir ändå 10 timmar per år.

Livsmedelsverket gjorde inför 2012 en översyn vad gäller behovet av mängden kontroll inom vissa områden. Antalet kontrolltimmar som skulle bära kostnaderna minskade med ca 5 procent, och anledningarna till detta var flera, bl.a. att kontrolltiden för ytterligare kontroll vid styckningsanläggningar, utöver riskklassificerad kontroll, justerades ned där företagen utför delar av provtagningen i kontrollprogrammet för salmonella, samt att antalet stora anläggningar har minskat och antalet mindre slakterier ökat.

När det gäller timtaxan har kostnaden för restid och tid för inställelse per kontrolltimme ökat i och med ökad slakt vid fler mindre slakterier. Nästan alla de små slakterierna slaktar på grund av logistiska skäl samtidigt i början av veckan, vilket medför ett svårlost bemanningsproblem för Livsmedelsverket.

Produktiv tid per tjänst minskar och därmed ökar kostnaden per kontrolltimme. Sammantaget har kostnaderna ökat och antalet kontrolltimmar minskat. Kvarvarande företag betalar för färre kontrolltimmar men med högre taxa för varje timme. Livsmedelsverket arbetar med att reducera kostnaderna, bl.a. genom införande av systemstöd och effektiv arbetsfördelning.

Som redovisats ovan har särskilda medel (12 miljoner kronor) fördelats till småskaliga slakterier. Sedan 2012 har riksdagen beviljat anslag för att sänka köttkontrollavgifterna med 90 miljoner kronor.

Med detta föreslår utskottet att motion 2012/13:MJ380 (M) lämnas utan ytterligare åtgärd.

Utredning och granskning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag om en nationell livsmedelsstrategi (S), att användningen av falska beteckningar på livsmedel ska granskas (S) samt om att tillsätta utredningar om dels tillsatser i livsmedel (SD), dels matens hälsovärde (S).

Jämför reservationerna 7 (SD), 8 (S) och 9 (S).

Motionerna

I motion 2012/13:MJ414 av Johnny Skalin (SD) begärs att effekter av tillsatser i livsmedel utreds. Utredningen ska göras på ett övergripande plan av forskare som är statligt finansierade.

Enligt motion 2012/13:MJ425 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 3 i denna del bör en utredning tillsättas med uppdrag att granska vilken vetenskaplig grund som finns i rådgivning från samhället till konsumenter om matens hälsovärde. Förslag bör också utarbetas till ett nytt svenskt system för tydligare märkning av matens hälsovärde. I uppdraget bör det också ingå att undersöka vilka metoder som prövats i andra länder.

I samma motion yrkande 11 framhålls vidare att användningen av falska beteckningar på innehållet i maten på restaurangerna bör granskas och åtgärder bör föreslås som skyddar konsumenterna. Motionärerna anser också att det behövs en nationell långsiktig livsmedelsstrategi för den svenska matproduktionen som är anpassad till klimatförändringarna och våra nationella och internationella klimatåtaganden (yrkande 1).

Utskottets ställningstagande

När det gäller tillsatser i livsmedel konstaterar utskottet att detta regleras genom ett omfattande regelverk som är harmoniserat inom EU. Den övergripande förordningen är Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1333/2008 om livsmedelstillsatser. Den syftar till att säkerställa en effektivt fungerande inre marknad samt en hög skyddsnivå för människors hälsa och en hög nivå på konsumentskyddet. Vidare är tillsatserna reglerade i nationell lagstiftning, bl.a. genom Livsmedelsverkets föreskrifter om livsmedelsenzym, rökaromer och livsmedelstillsatser (LIVSFS 2012:4).

För att en tillsats ska få användas i livsmedel måste den vara godkänd för livsmedlet i fråga. Tillsatserna godkänns av Europaparlamentet och Europeiska unionens råd för användning inom hela EU. Tillsatser får inte utgöra någon hälsorisk, och de ska dessutom vara av värde för konsumenten eller nödvändiga för livsmedlets hantering för att kunna bli godkända.

För hälsoriskbedömning av livsmedelstillsatser tar EU-kommissionen hjälp av den europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet, Efsa. Alla ansökningar granskas även av medlemsstaternas experter som i Sveriges fall är Livsmedelsverket enligt uppgifter från Landsbygdsdepartementet.

Efsas uppdrag är att ge oberoende, högkvalitativ vetenskaplig rådgivning om möjliga risker i livsmedelskedjan från producent till konsument. Efsa ska också öppet informera alla berörda parter, t.ex. myndigheter, livsmedelsbranschen och konsumenterna, om dessa risker. De bedömningar som myndigheten gör ligger till grund för alla dem som ska hantera riskerna på olika sätt, exempelvis stifta lagar, bestämma gränsvärden eller informera.

För att pröva om tillsatserna eventuellt är skadliga görs studier på försöksdjur, t.ex. råttor, innan de eventuellt godkänns. Med utgångspunkt från den högsta dos av ett ämne som försöksdjuren kunnat tillföras dagligen under sin livstid, utan att skadliga effekter kan påvisas, fastställs den s.k. nolleffektdosen. Nolleffektdosen uttrycks i milligram per kilo kroppsvikt och dag. För att få en betryggande säkerhetsmarginal tar man sedan som regel en hundradel av detta värde och får då ADI-värdet för människa. Acceptabelt dagligt intag, ADI, är ett mått på hur mycket av olika tillsatsämnen i våra livsmedel som man kan äta utan att det medför hälsorisker. ADI-värdet anger hur mycket en människa kan utsättas för under hela sin livstid utan att det medför någon hälsorisk.

När tillsatser bedöms beaktar Efsa även om det finns en hälsorisk när flera olika tillsatser används samtidigt. Detta kallas samverkans effekter eller ibland cocktaileffekter. Såväl Livsmedelsverket som Efsa är väl medvetna om problemen med att samverkans effekter i enstaka fall kan förekomma, och det pågår ett aktivt arbete för att öka kunskapen inom detta område.

Mot bakgrund av det ovan sagda föreslås att motion 2012/13: MJ414 (SD) lämnas utan vidare åtgärd.

När det gäller rådgivning till konsumenterna om matens hälsovärde vill utskottet uppmärksamma det arbete som bedrivs inom Nordiska ministerrådet där man behandlar ett förslag till nya nordiska näringsrekommendationer med tyngdpunkt på hela kosten (www.norden.org). Förslaget har tagits fram på uppdrag av Nordiska ministerrådet, och det är samtidigt ett utkast till den femte upplagan av de nordiska näringsrekommendationerna. En nordisk arbetsgrupp har lett arbetet, och över 100 vetenskapliga experter har varit inblandade. Arbetet har främst inriktats på att revidera områden inom vilka det framkommit nya vetenskapliga rön. En systematisk översyn har gjorts av utvalda näringsämnen och områden där det fanns nya data som man ansåg ha särskild betydelse för att fastställa näringsrekommendationerna. Enligt uppgift från Livsmedelsverket pågår remissbehandling av förslagen. Nordiska ministerrådet förutses fatta beslut om kostrekommendationerna under våren 2013.

De nordiska näringsrekommendationerna är sedan utgångspunkt för råd och regler från Livsmedelsverket. De är exempelvis centrala för kostrekommendationer till särskilda målgrupper som gravida, barn och äldre. I Sverige är Livsmedelsverket ansvarig myndighet för att informera konsumenter, företag och andra intressenter i livsmedelskedjan om gällande regelverk, kostråd och andra viktiga förhållanden på livsmedelsområdet. Verket är också ansvarigt för att främja konsumenternas, särskilt barns och ungdomars, förutsättningar för att göra medvetna val avseende hälsosam och säker mat (förordning [2009:1426] med instruktion för Livsmedelsverket).

Med hänvisning till det ovan anförda avstyrker utskottet motion 2012/13: MJ425 (S) yrkande 3 i denna del i den mån motionsförslaget inte kan anses tillgodosett.

Beträffande användningen av falska beteckningar på livsmedel omfattas sådana frågor av Livsmedelsverkets föreskrifter om märkning och presentation av livsmedel (LIVSFS 2004:27) som är avsedda att saluhållas till enskilda konsumenter och till storhushåll. Föreskrifterna omfattar även märkning av varor som är avsedda för livsmedelsindustri och parti- eller detaljhandel och som inte är färdigförpackade för att saluhållas till enskilda konsumenter (1 §).

När det gäller redlighet framgår följande.

Märkningen och dess närmare utformning får inte

a) vara sådan att den på ett avgörande sätt skulle kunna vilseleda köparen, särskilt

- om vad som är utmärkande för livsmedlet och i synnerhet dess beskaffenhet, identitet, egenskaper, sammansättning, kvantitet, hållbarhet, ursprung eller härkomst samt tillverknings- eller produktionsmetod,
- genom att tillskriva livsmedlet verkningar eller egenskaper som det inte har, eller
- genom att antyda att livsmedlet har speciella egenskaper då i själva verket alla liknande livsmedel har sådana egenskaper, eller

b) tillskriva livsmedel egenskaper som innebär att de förebygger, behandlar eller botar någon sjukdom hos människor eller antyda sådana egenskaper, såvida inte annat framgår av föreskrifter om naturligt mineralvatten eller om livsmedel för särskilda näringsändamål (5 §).

Bestämmelserna i 5 § gäller också presentation av livsmedel, särskilt med avseende på deras form eller utseende, hur de förpackats, de förpackningsmaterial som använts, det sätt på vilket livsmedlen arrangerats och den omgivning de exponeras i (6 §).

När det gäller önskemålet om att granska användningen av falska beteckningar på t.ex. fiskarter och kött på restauranger uppger Landsbygdsdepartementet att det pågår olika insatser med inriktning på märknings- och redlighetsfrågor för att stärka de ansvariga kontrollmyndigheterna på regional och lokal nivå. Livsmedelsverket bedriver ett projekt som kallas för Framtidens kontroll. Där arbetar man aktivt tillsammans med berörda parter för att kontrollmyndigheterna ska ha goda möjligheter att genom förebyggande insatser till företagen underlätta för dem att göra rätt. Ett annat pågående projekt som Livsmedelsverket bedriver handlar om kompetensförsörjning i livsmedelskontrollen. Inom projektet lyfter man fram redlighetskontrollen och hur en sådan kontroll kan bidra till att utveckla ett systematiskt arbetssätt för hur avvikelser och sanktioner hanteras. Vidare planerar Livsmedelsverket en specialiseringskurs för kontroll av storhushåll och restauranger, under hösten 2013.

Utskottet har tidigare uttalat sig om frågor som rör märkning av maten som serveras på restauranger, t.ex. i betänkande 2011/12:MJU10. I samband med motionsförslag om utökad ursprungsmärkning av kött ansåg utskottet att det finns ett värde i förbättrad information till konsumenterna, inte minst gäller det ursprungsmärkning av kött. Utskottet vill med anledning av det nu behandlade motionsyrkandet poängtera att en sådan dialog inte begränsas till ursprungsmärkning av kött utan gäller generellt. Enligt utskottets mening är det väsentligt att konsumenterna ska kunna göra medvetna val mellan olika livsmedel oavsett om det sker på en restaurang eller i en butik. Utskottet utgår från att regeringen inleder den efterfrågade dialogen och därför föreslås att motion 2012/13:MJ425 (S) yrkande 11 lämnas utan vidare åtgärd.

När det gäller frågan om en nationell långsiktig livsmedelsstrategi som anpassas till klimatförändringarna och klimatåtaganden vill utskottet hänvisa till ett svar på interpellation 2010/11:75 den 7 december 2010 om miljösmarta matval (prot. 2010/11:29). Landsbygdsminister Eskil Erlands-son anförde bl.a. att många konsumenterna i Sverige och i andra länder har ett stort intresse av att veta hur produkterna de köper har producerats och kan tänkas påverka omgivningen. Konsumenternas engagemang är en stor tillgång för ett hållbart samhälle. Det är positivt att konsumenterna kan skaffa sig information om hur man konsumerar miljösmart.

Enligt landsbygdsministern finns det ett växande intresse hos konsumenterna att köpa produkter med olika typer av miljö- och klimatmärkningar. Det är positivt att certifiering på initiativ av marknadens aktörer växer fram eftersom det ökar konsumentens möjligheter att välja. Det är dock viktigt att sådana initiativ ser till en produkts hela s.k. fotavtryck, dvs. hur mycket en produkt påverkar miljön från det att den produceras till det att varan fraktas hem till konsumenten.

Utskottet konstaterar även att Livsmedelsverket har ett sektorsansvar inom miljömålsområdet och har även beviljats särskilda medel för att arbeta med livsmedelskedjans klimatpåverkan.

Utskottet vill också uppmärksamma att under senare tid har ett par rapporter publicerats som behandlar kopplingen mellan livsmedelskonsumtion och utsläpp av klimatgaser. Det framgår bl.a. av en rapport från Naturvårdsverket att i jordbruket utgör utsläpp av lustgas och metan från växtodling och djurhållning huvuddelen av växthusgasutsläppen. Utsläppen kommer från biologiska processer och är en följd av dagens mjölkdjurs- och vegetabilieproduktion. Men vad vi äter, hur vi hanterar maten och hur maten produceras har betydelse för omfattningen av växthusgasutsläpp från jordbruket. Styrmedel för att minska utsläppen kan antingen riktas mot produktionen eller mot konsumtionsledet (Naturvårdsverkets rapport 6537 – Underlag till en färdplan för ett Sverige utan klimatutsläpp 2050, december 2012).

I en annan rapport från Jordbruksverket har relevanta åtgärder, som lantbrukarna själva kan vidta, analyserats med inriktning på vilken effekt de kan ge, kostnadseffektivitet och lämpliga styrmedel för att få till stånd åtgärderna. Förändringar av vad och hur mycket det svenska jordbruket producerar kan leda till stora förändringar av utsläppen. Förändrade matvanor kan leda till minskade växthusgasutsläpp eftersom olika livsmedel har mycket olika klimatpåverkan (Jordbruksverkets rapport 2012:35).

Jordbruksverkets rapport är en del av Naturvårdsverkets färdplansarbete. Naturvårdsverket har på regeringens uppdrag tagit fram ett underlag till en färdplan för ett Sverige utan klimatutsläpp 2050. I underlaget analyseras hur Sverige ska kunna nå visionen att inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser 2050. I uppdraget ingår både att ta fram scenarier och analysera kostnadseffektiva styrmedel för att nå nettonollvisionen. Miljödepartementet uppger att Naturvårdsverkets underlag till klimatfärdplan är ute på remiss.

Utskottet utgår från att Miljödepartementet i det pågående arbetet överväger förslag som kan minska livsmedelskonsumtionens klimatpåverkan och eventuella behov av en långsiktig strategi för detta. Resultatet av det pågående beredningsarbetet bör inte föregripas. Utskottet föreslår därför att motion 2012/13:MJ425 (S) yrkande 1 lämnas utan vidare åtgärd.

Motioner som bereds förenklat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden (S, M, FP, SD, V och KD) om livsmedelskontroll som tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden.

Jämför särskilda yttrandena 1 (S), 2 (MP), 3 (SD) och 4 (V).

Utskottets ställningstagande

De motionsförslag som tas upp i bilaga 2 rör samma eller i huvudsak samma frågor som utskottet har behandlat tidigare under valperioden i betänkandena 2010/11:MJU14 Livsmedelskontroll, 2011/12:MJU2 Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel samt 2011/12: MJU10 Livsmedelskontroll. Riksdagen avslag i enlighet med utskottets förslag motionsyrkandena. Utskottet ser ingen anledning att nu göra någon annan bedömning och avstyrker därför motionsförslagen.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Märkning av livsmedel m.m., punkt 1 (S)

av Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S), Pyy Niemi (S) och Kristina Nilsson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna
2012/13:MJ215 av Catharina Bråkenhielm (S),
2012/13:MJ309 av Lennart Axelsson (S) och
2012/13:MJ425 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 2.

Ställningstagande

Det är viktigt att informationen på matförpackningarna är tydlig, läsbar och begriplig. Vi anser därför att det behövs en granskning av matförpackningarna på den svenska marknaden för att se om de uppfyller lagkraven på märkning och information. Regeringen bör också ta initiativ till branschsamtal i syfte att man i livsmedelsbranschen ska komma överens om att förbättra informationen på matförpackningarna avseende tydlighet, läsbarhet och begriplighet.

Vi konstaterar också att allt fler konsumenter vill ha lokalproducerad mat. För att konsumenterna ska kunna göra medvetna val och visa sin konsumentmakt behövs ökade krav på ursprungsmärkning av mat. I stort sett alla undersökningar säger samma sak – konsumenterna vill veta mer om maten. Det gäller inte bara näringsinnehåll, smak och hur färsk en vara är, utan även djuromsorg, livsmedelssäkerhet och miljö- och klimathänsyn. Visst är det viktigt med olika typer av frivilliga ursprungsmärkningar. Men frivillighet i all ära, den ger tyvärr inte konsumenterna den kunskap de vill ha om produkter där ursprunget inte visas. Om konsumenten ska ha en realistisk möjlighet att välja svenska matvaror producerade av svenska råvaror och av svenska bönder måste det finnas en tydlig ursprungsmärkning som talar om detta. Reglerna om ursprungsmärkning regleras inom EU. Den svenska regeringen måste därför arbeta för att öka kraven på ursprungsmärkning inom unionen. Detta bör ges regeringen till känna.

2. Bäst-före-märkning, punkt 2 (S, MP, V)

av Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S), Pyry Niemi (S), Helena Leander (MP), Jens Holm (V) och Kristina Nilsson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2012/13:MJ425 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 8 i denna del.

Ställningstagande

Det finns en övertro bland konsumenterna på märkningen med bäst-före-datum. Stora mängder mat kasseras när konsumenterna tror att livsmedel är otjänliga för att bäst-före-datum på förpackningarna har passerats. Vi vill därför se över bäst-före-märkningen och hitta ett nytt sätt att benämna hållbarheten. Systemet är för stelt och tar inte hänsyn till förhållanden som påverkar hållbarheten. En möjlighet skulle vara att gå över till en märkning med ”minst hållbar till”, men kanske ska märkningen kunna ge uttryck för den skillnad i hållbarhet som en vara har beroende på hur den förvaras och hanteras, t.ex. om varan förvaras i slutet eller öppen förpackning, om det är sommar eller vinter etc. Detta är en fråga som avgörs i EU, och den svenska regeringen bör därför agera för att ändra märkningen ”bäst före” till ”minst hållbar till”. Detta bör ges regeringen till känna.

3. Märkning av kött, punkt 3 (SD)

av Josef Fransson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2012/13:MJ333 av Richard Jomshof och Carina Herrstedt (båda SD) yrkandena 2 och 3 samt 2012/13:MJ472 av Erik Almqvist (SD).

Ställningstagande

Många svenskar får i dag, ofta helt utan att veta om det, kött på sin tallrik från djur som slaktats med vedervärdiga metoder. Vad det handlar om är importerat kött från djur som halal- och koscherslaktats, vilket innebär att djuren avlivats och avblodats helt utan bedövning. Det är djur som lidit

och känt ångest i ett utdraget dödsförlopp, och tyvärr verkar det finnas en marknad för dessa produkter eftersom det är tillåtet i hela EU, utom i Sverige. Allt fler köttproducenter verkar övergå till denna metod eftersom det finns ekonomiska incitament för tillvägagångssättet. Det är svårt att exakt säga hur man bäst angriper detta växande problem, men jag tror att det är bra att kött från djur som avblodats utan bedövning märks med en tydlig varningstext så att konsumenterna kan välja bort dessa produkter. Frågan om en sådan märkning bör regeringen aktivt driva gentemot EU. Detta bör ges regeringen till känna.

4. Hantering av viltprodukter, punkt 4 (S)

av Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S), Pyy Niemi (S) och Kristina Nilsson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2012/13:MJ330 av Gunnar Sandberg m.fl. (S) och avslår motionerna 2012/13:MJ233 av Sten Bergheden (M) yrkande 2 och 2012/13:MJ288 av Isak From (S).

Ställningstagande

De senaste åren har utbudet av viltkött ökat i butikerna. En förutsättning för detta är att det finns lokala slakterierna som kan ta emot vilt för vidareförädling. Enligt EU-förordningen om animaliska biprodukter ska biprodukter från slakt och styckning av vilt av hälsoskäl tas om hand på samma sätt som kött från tama hov- och klövdjur. Det innebär ökade kostnader för slakterierna och därigenom ökar priset på köttet.

Enligt förordningen delas avfallet i tre riskkategorier, där kategori 3-material i många fall kan komposteras, gå till biogasproduktion eller användas som foder till hundar och pälsdjur. Övrigt material måste oftast samlas in och destrueras vid en godkänd anläggning. I vissa områden tillåts nedgrävning efter tillstånd från Jordbruksverket. Det är angeläget att mindre slakterier och andra anläggningar för vilthantering har möjlighet att finnas kvar. Därför bör regeringen minska deras kostnader genom att förenkla reglerna och exempelvis göra det möjligt att fler kommuner i glest bebyggda områden ska kunna ge tillstånd till att gräva ned avfallet eller använda det som bränsle. Detta bör ges regeringen till känna.

5. Rökta matprodukter, punkt 5 (SD)

av Josef Fransson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2012/13:MJ366 av Per Bill (M).

Ställningstagande

Den tillåtna halten av PAH i rökta animaliska matprodukter kommer att sänkas den 1 september 2014, i enlighet med EU-kommissionens förordning 835/2011, vilket kommer att drabba svenska företag. Det kan ifrågasättas om den potentiella skadan verkligen står i proportion till de kulinariska, kulturella och frihetliga värden som står på spel. Att förbjuda traditionell rökning av mat, som sedan urminnes tider varit ett av de främsta sätten att konservera mat, förefaller vara ytterligare ett litet steg som tas för att begränsa medborgarens vilja att leva som denna vill och i grundlag faktiskt har rätt till, speciellt som rökta animaliska produkter inte konsumeras i någon större omfattning. Sverige behöver därför begära undantag från denna bestämmelse i likhet med undantaget för surströmming. Jag anser att det i stället för att besluta om gränsvärden och förbud kan vara lämpligare att se över möjligheten att införa kostrekommendationer. Detta bör ges regeringen till känna.

6. Dricksvatten m.m., punkt 6 (S, MP, V)

av Matilda Ernrans (S), Johan Löfstrand (S), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S), Pyry Niemi (S), Helena Leander (MP), Jens Holm (V) och Kristina Nilsson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2012/13:MJ257 av Katarina Köhler (S) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Vi har inte tillräcklig kunskap om hur utsatt allmänheten är för exponering av kemikalier som finns i plaster eftersom användningen är spridd på många olika produktområden. I studier har det hormonstörande ämnet bisfenol A främst hittats i material som kommer i kontakt med livsmedel.

Vattnet är vårt viktigaste livsmedel, och det är angeläget att skydda vårt dricksvatten. De senaste åren har det blivit allt vanligare att använda metoden ”relining” vid renovering av vattenledningar i våra bostadsfastigheter. I stället för att göra stambyten används denna metod som är både enklare och billigare. Det innebär att vattenledningarna blåstras och torkas innan man sprutar in epoxyplast som innehåller bisfenol A. Branschorganisationen Svenskt vatten avråder från att använda denna metod i vattenledningar. Vi konstaterar också att det inte finns någon myndighet i Sverige som ansvarar för att godkänna material som kommer i kontakt med dricksvatten. Det är viktigt att arbeta förebyggande med vårt dricksvatten. Vi måste agera kraftfullt för att skydda vårt dricksvatten från skadliga kemikalier. Därför behöver en myndighet få ansvar för att godkänna material som kommer i kontakt med dricksvatten. Detta bör ges regeringen till känna.

7. Utredning om tillsatser, punkt 9 (SD)

av Josef Fransson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2012/13:MJ414 av Johnny Skalin (SD).

Ställningstagande

Sverigedemokraterna anser att det behövs en utredning om tillsatser. I en mängd livsmedel tillförs en rad olika tillsatser. Vissa tillsatser är kanske harmlösa, medan andra troligen förtjänar en ökad tillsyn för att säkerställa att konsumenterna inte utsätts för onödiga risker. Särskilt bör man utreda den eventuella risken av mixen av tillsatser och de effekter tillsatserna leder till tillsammans med andra tillsatser från andra livsmedel. Men det bör även utredas vilka risker enskilda tillsatser medför, t.ex. smakförstärkare och olika typer av sötningsmedel. För att garantera ett så gott resultat som möjligt bör fokus ligga på riskvärdering utifrån riskbedömningar som görs utifrån rimliga utgångspunkter och utan hänsyn tagen till vad EU rekommenderar eller kräver. Utredningen ska göras på ett övergripande plan av forskare som är statligt finansierade. Detta bör ges regeringen till känna.

8. Utredning om matens hälsovärde, punkt 10 (S)

av Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S), Pyry Niemi (S) och Kristina Nilsson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2012/13:MJ425 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 3 i denna del.

Ställningstagande

Det är viktigt att underlätta för konsumenterna att göra sunda val. Nyckelhålsmärket är en bra idé. Vi tror att det går att utveckla detta koncept och skulle vilja utreda en märkning som tydligare anger varans innehåll av fett, socker, salt etc. Vi vill tillsätta en utredning som granskar vilken vetenskaplig grund samhället har i rådgivningen till konsumenter, vilka metoder som prövats i andra länder och föreslår ett nytt svenskt system för tydligare märkning av matens hälsovärde. Ett system som bör finnas med i utvärderingen är det brittiska systemet med trafikljussymboler som anger om maten är hälsosam eller inte. Detta bör ges regeringen till känna.

9. Granskning av användningen av falska beteckningar, punkt 11 (S)

av Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S), Pyry Niemi (S) och Kristina Nilsson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2012/13:MJ425 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 11.

Ställningstagande

Matgäster på en restaurang har rätt att få veta vad maten som de köper innehåller, men i dag saknas regler som ger konsumenterna den rätten. Vi tycker det är fel när pangasiusfiléer säljs som "sjötunga" eller när "köttfärs" kan bestå av kött med oklart ursprung och från flera djursorter. En restauranggäst ska kunna lita på att det som serveras är vad som uppges. Vi tycker inte att "påhittade" beteckningar som förvillar gästen ska kunna

användas för t.ex. fiskarter eller köttprodukter. Regeringen bör därför granska omfattningen av fusk med beteckningar och föreslå åtgärder som skyddar konsumenterna. Detta bör ges regeringen till känna.

10. Livsmedelsstrategi, punkt 12 (S)

av Matilda Ernkrans (S), Johan Lövstrand (S), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S), Pyry Niemi (S) och Kristina Nilsson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2012/13:MJ425 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 1.

Ställningstagande

Vi anser att Sverige behöver en övergripande och långsiktig livsmedelsstrategi för vilken matproduktion vi ska ha i Sverige och hur den ska anpassas till klimatförändringarna och våra nationella och internationella klimatåtaganden. Det handlar om att ta fram politiska åtgärder och strategier för utveckling av näringen, att tillvarata konsumenternas intressen och att diskutera den svenska sårbarheten. En livsmedelsstrategi behöver utformas i ljuset av att vi stöder en fri marknad och minskade subventioner. En utredning behöver tillsättas som kan svara på vad samhället kan vidta för åtgärder på kort och medellång sikt. Detta bör ges regeringen till känna.

11. Livsmedelsstrategi, punkt 12 (SD)

av Josef Fransson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen delvis motion 2012/13:MJ425 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 1.

Ställningstagande

Sverigedemokraterna anser att en parlamentarisk utredning bör tillsättas för att ta fram ett underlag för en långsiktig livsmedelsstrategi. Vi anser att det är viktigt att vidta för åtgärder för att främja den svenska matproduktionen. Det handlar om att ta fram både åtgärder och strategier för att utveckla näringen. Detta bör ges regeringen till känna.

Särskilda yttranden

1. Motioner som bereds förenklat, punkt 13 (S)

Matilda Ernkrans (S), Johan Lövstrand (S), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S), Pyry Niemi (S) och Kristina Nilsson (S) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2. Då det gäller Socialdemokraternas förslag hänvisar vi till våra nu aktuella motioner. Vi vidhåller de synpunkter vi har framfört i det sammanhanget men avstår från att på nytt ge uttryck för dem i en reservation.

2. Motioner som bereds förenklat, punkt 13 (MP)

Helena Leander (MP) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2. Då det gäller Miljöpartiets förslag hänvisar jag till våra nu aktuella motioner. Jag vidhåller de synpunkter vi har framfört i det sammanhanget men avstår från att på nytt ge uttryck för dem i en reservation.

3. Motioner som bereds förenklat, punkt 13 (SD)

Josef Fransson (SD) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2. Då det gäller Sverigedemokraternas förslag hänvisar jag till våra nu aktuella motioner. Jag vidhåller de synpunkter vi har framfört i det sammanhanget men avstår från att på nytt ge uttryck för dem i en reservation.

4. Motioner som bereds förenklat, punkt 13 (V)

Jens Holm (V) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2. Då det gäller Vänsterpartiets förslag hänvisar jag till den nu aktuella motionen. Jag vidhåller de synpunkter vi har framfört i det sammanhanget men avstår från att på nytt ge uttryck för dem i en reservation.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2012

2012/13:C444 av Jan Lindholm m.fl. (MP):

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ursprungsmärkning.

2012/13: MJ203 av Penilla Gunther (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det måste göras en uppföljning av att de förpackningar som innehåller livsmedelsprodukter är försedda med innehållsförteckning på svenska i läsligt format enligt de lagar och regler som finns.

2012/13: MJ208 av Eva Flyborg (FP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förbud mot försäljning av energidrycker som innehåller koffein och taurin till barn under 15 år.

2012/13: MJ215 av Catharina Bråkenhielm (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att verka för krav på ökad ursprungsmärkning av matvaror i EU.

2012/13: MJ216 av Catharina Bråkenhielm (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ursprungsmärkning av kött på restauranger.

2012/13: MJ233 av Sten Bergheden (M):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjligheten att förenkla reglerna för hantering av vildsvinsprodukter.

2012/13: MJ237 av Andreas Carlson (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en uppföljning av Livsmedelsverkets och Sveriges kommuners tolkning av EU-direktivet om livsmedelshantering i ideella föreningars verksamhet.

2012/13:MJ257 av Katarina Köhler (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om skadliga kemikalier i dricksvatten.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en myndighet bör få ansvar för att godkänna material som kommer i kontakt med dricksvatten.

2012/13:MJ270 av Sten Bergheden (M):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att koordinera de livsmedelskontroller och medföljande avgifter som både offentliga inrättningar och privata aktörer kräver av livsmedelsproducenter.

2012/13:MJ282 av Annika Lillemets (MP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att svenska restauranger ska vara skyldiga att redovisa vilka tillsatser, enligt EU:s tillsatsförordning, maten innehåller samt om den varit fryst.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att större restauranger med mer eller mindre standardiserade menyer ska vara skyldiga att redovisa matens näringsinnehåll.

2012/13:MJ288 av Isak From (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillgängliggöra viltkött.

2012/13:MJ294 av Isak From (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behov av snabbare hantering av björnköttet efter att björnen är skjuten.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en myndighet bör få huvudansvar för tillståndsprövning i samband med hantering av björnkött.

2012/13:MJ309 av Lennart Axelsson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inom EU verka för ökade krav på ursprungsmärkning av mat.

2012/13:MJ312 av Jens Holm m.fl. (V):

11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om obligatorisk ursprungsmärkning av alla köttprodukter.

2012/13:MJ323 av Göran Lindell (C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av bättre kontroll av och information om enskilda vattentäkter.

2012/13:MJ330 av Gunnar Sandberg m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om hantering av viltkött.

2012/13:MJ333 av Richard Jomshof och Carina Herrstedt (båda SD):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att kött från djur som halal- och koscherslaktats utan bedövning som säljs i Sverige ska märkas med en tydlig varningstext.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige i EU ska driva frågan att kött från djur som halal- och koscherslaktats utan bedövning ska märkas med en tydlig varningstext inom EU.

2012/13:MJ366 av Per Bill (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om rökta matprodukter.

2012/13:MJ380 av Betty Malmberg (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av avgifter vid tillsyn på livsmedelsområdet.

2012/13:MJ381 av Betty Malmberg (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om organisationen av tillsyn på livsmedelsområdet.

2012/13:MJ406 av Jan Lindholm (MP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kvalitet och säkerhet för livsmedel i offentlig verksamhet.

2012/13:MJ413 av Johnny Skalin (SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att påtagligt stärka konsumentskyddet gällande märkningen av livsmedels packdatum.

2012/13: MJ414 av Johnny Skalin (SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att på ett övergripande och seriöst plan, via oberoende och statligt finansierade forskare, utreda tillsatserns effekter – i kombination eller enskilt – i livsmedel samt utifrån resultatet som presenteras skyndsamt föreslå riksdagen lämpliga åtgärder.

2012/13: MJ425 av Matilda Ernkrans m.fl. (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige behöver en nationell långsiktig livsmedelsstrategi för vilken matproduktion som ska ske i Sverige och hur den ska anpassas till klimatförändringarna och våra nationella och internationella klimatåtaganden.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska initiera branschsamtal i syfte att komma överens om att förbättra informationen på matförpackningarna i fråga om tydlighet, läsbarhet och begriplighet.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en utredning som granskar vilken vetenskaplig grund samhället har i rådgivningen till konsumenter om matens hälsovärde och vilka metoder som prövats i andra länder samt föreslår ett nytt svenskt system för tydligare märkning av matens hälsovärde.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen inom ramen för den nya EU-lagstiftningen bör förtydliga var på förpackningen märkningen av matens näringsvärde ska finnas och hur den ska vara utformad.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att analysera möjligheten att ändra märkningen ”bäst före” till ”minst hållbar till” samt driva frågan i EU.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen i nära samarbete med branschen bör ta fram nya regelverk för vilken information, t.ex. om råvarornas ursprung, som restaurangkunder ska ha rätt att kräva.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör granska omfattningen av användningen av falska beteckningar, t.ex. för fiskarter eller köttprodukter, på restauranger och föreslå åtgärder som skyddar konsumenterna.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att den som serveras mat på sjukhus, skolor eller äldreboenden ska ha rätt till rättvisande information om maten.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska besluta och effektuera den handlingsplan mot EHEC som tagits fram av flera myndigheter.

34. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förenkla hanteringen av björnkött.

2012/13: MJ465 av Mattias Karlsson och Josef Fransson (båda SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ta fram riktlinjer för en kvalitetsmärkning av svenska matprodukter med stort kulturhistoriskt värde.

2012/13: MJ472 av Erik Almqvist (SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa lagstiftning om märkning av kött som är skäktat.

BILAGA 2

Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 13

Motion	Motionärer	Yrkanden
13. Motioner som bereds förenklad		
2012/13:C444	Jan Lindholm m.fl. (MP)	8
2012/13:MJ203	Penilla Gunther (KD)	
2012/13:MJ208	Eva Flyborg (FP)	
2012/13:MJ216	Catharina Bråkenhielm (S)	
2012/13:MJ237	Andreas Carlson (KD)	
2012/13:MJ282	Annika Lillemets (MP)	1 och 2
2012/13:MJ294	Isak From (S)	1 och 2
2012/13:MJ312	Jens Holm m.fl. (V)	11
2012/13:MJ381	Betty Malmberg (M)	
2012/13:MJ406	Jan Lindholm (MP)	
2012/13:MJ413	Johnny Skalin (SD)	
2012/13:MJ425	Matilda Ernkrans m.fl. (S)	3 i denna del, 4, 8 i denna del, 10, 12, 19 och 34
2012/13:MJ465	Mattias Karlsson och Josef Fransson (båda SD)	